

Incipit sermo bñ bernardi

de sacramento

Tractatus

dignus lectu;

non tamen

videt. Bernardus

Chervallensis

Incessuri itaq; ad thronū veri salo-
monis nri pacifici dñi ihu xpi:
ad thronū xpi. que salua scōz pa-
tri expositione altare dñi in quo
haurit dubiū ē eucharistia ex est
bona gra. nō in cōuenienter accipim;
tūm; p ser gradus spiruales nos noue-
rim; ascensuros sicut ad thronū salo-
monis p ser gradus materiales fiebat
assensus. Tūc u. sinne necessari; fuit nō solū ex uanius ve-
tere hominē cū actib; suis. cū nomī hominē debem; in duere.
ver etiā ad cor altū toto usū debem; ascendē. ut videamus
dñm ex altatū. Pusillus em statua radicus dñm nō pote-
rat uidē p turba. donec ascendit i arborē: cui; alitudo sup tur-
bas eminebat. Et nos sim statua bñm pusilli sim; p turba
vicioz. malaz delectationū. p viciū cogitationū i mūdoz de-
siderioz. in quaz voluptatum et papie fantasmātū. de his
que vidim; et audim;. p sensim; et ipi aliqui fecim; et dñm
m; sim q; tali ac tanta turba i enarrabili et i numerabili
a desiderabili contemplatione dñi nri ihu xpi. quē m; ascen-
dendū ē nobis i altū: ascēdones i corde nro auxilio dñi
disponendi sūt. ut dante bñdictione legis latore dño nro
ihu xpo. ascendam; ad cor altū et videam; dñm deor i syoni.
i eminenti speculo cordis nri. Cum n; qñtū potuerim; ascen-
derim; resurget nos oculis intē sue miser cordis et misera-
tor saluator: et occurret desiderijs nris bonus et occurret
ad nos diligit n; nos: et i domū cordis nri dignabit; itone
ibi; manere. Inact; forti voce i ante. itone nos ut sen-
tire possim; q; salus hūc domui frā est. Venit em ad nos
filius hoīs i domū cordis nri. quere et salui tūc qd perierat

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISBURG

i nobis. ostendens i nobis qd ipse f vñ salu mudi. felix ille qui
 fastidiens turbā se a contemplatione dñi separant: eandē turbā
 arboris supavit a sensu. vnde et vidē dñm possē et i vñ videri
 meret. ab ipso. Ego autē dissimilitudinē meā tū illo felice contemplato
 re considerans qd corā pedibz tue beatitudinis dñe ihu de ploro: vi
 deo non i quā turbā cordis mei q sepat tua dñe ihu facie contēp
 landi in non solū fastidiosa ē. verum etiā pulchram esse meq in
 turbā cogitationū et fantasmatū meorū plurimū delectari. et de
 hys que alijs audiui vidi vel ppetui statuo ydolū. nō hominā
 dum. p pulcherris et dulcissis et vñ deo meo. trade meo: et totū cor
 meū vertens ad illud. cogitationē et delectationes meas. illi oculi
 tuis ydolatra p molo tūm deo. facias hoc sepe nūq iñq ad alta
 ris sacrificiū accessurū: et me amicus spū nris toto conamine
 non auello. Si vñ aliqū quasi ex longinqua regione reuer sis.
 i memetipm redire et illis auerti: et ad contemplationē dei mei
 reuer ti uoluerō. quasi cūcta manu et armata cervice in ob
 sistit. et quotq miserū cor meū cōvertero illic assit: et qua
 si quibusdā noctibz vocibz clamant. Certe nū pulchre erant
 iā dudū placebunt nbi: nū dñi delectariis i nobis. qd tū de
 lectabiles ad versaris. et de habitaculo nrō corde tuo nos nūc
 tandem queris euerē. Non derelinquē te veniē tē. etiā
 uolenti nrīs afferim delectationes. Dicūt et faciūt hec pestifē
 cogitationes. turbā mortifera cordis mei: et omnē ne videam
 dñm meū in aditū in tēludūt. Ego autē vñ videns paup
 tē meā et debilitatē meā. ad resistendū turbis cogitationū
 mearū pti possū laboro: et conor eua dē et sepe nō possū.
 aliqū vero possū aliquantulū i eo qui me dfortat. et qui
 docet manū meas nō plū: et digitos meos ad bellū. pugna
 tor dñs q i omīe nom illi au grā fit i me aliqd aliqū sō
 accessurus ē et ascensurus **Primus gradus** iudiciū
 ad thronū grē thronū altaris. ad cōmunicandū vñi

Incipit primus gradus diui bernardi de vñrabilis sacra
 mento

facis sacramentis corporis et sanguinis dñi ihu xpi. pñus ut in videt
 gradus ascendendū est fides. Sine fide in possibile ē placē deo.
 Et licet tota fides catholica i tēpore et i violata nō communicatur debe
 at ob servari: fides tamē de sacramento pñti i oibz et p omibz specia
 lit ē habenda. Vñ ambrosius. ipse me queso dñe p grām tuā illud
 detanto misterio sp̄ crede. 2a. Et qd opus ē ratiombz p̄bare.
 qd tota catholica ecclia tenet et credit videlicet ad vñ sacerdotis
 auctibet cum i tēpore faciendi, plati panē in substantiam i cor
 pus dñi ihu xpi. et vinū i sanguinē ipius: ita ut non sit panis et
 vinū. s; verū corpus qd natū ē de vīne: et verū sanguis qui fusus
 ē in cruce. Hanc regulā fides traditā teneam; ad dñd ihu: q aucta
 creavit ex nichilo. et oīa quēcūq; voluit fecit. Itē ergo de potētia du
 bites i tollige quia om̄ip̄ ē: ne v de voluntate possis ambigere. tollige
 qn i cōmittibilis bonitatis ē. Quid em̄ signū potius maxie sue potuit
 bonitatis ostēde qm̄ ut ipm̄ corpus suū qd p nobis tradidit i mortem
 auias: et ipm̄ sanguinē quē dedit p oī redēptionis nre nobis daret ad
 manducandū et bibendū. Voluit q se nobis relinqueret i vīatē. q se pro
 nobis dedit i pñt ut suū nobis emendaret i dphensibilē caritatē et
 ut nos facissio corpi eius et sanguini cōmunicando. tanto et honor
 largiore semp i memoriā haberem; . Hoc n salutarē testat dñs.
 accipite et manducate. h; corpus meū. accipite et bibite. h; calix sanguis
 mei n p vobis fundet. h; quotienscūq; feceritis i meā memoriā facietis.
 Quid ē iā possim; hesitare vel dubitare aliquo m̄ in fide cū viderem;
 oīmpotentem posse panē transubstantiare i corpus suū: et vinū
 i sanguinē suū et in dphensibilis caritas eius nobis volūtatē ip̄
 ostendat. Potuit q et voluit: q fām ē. Mirabile quidē ē tñ mīra
 culū tantē potētie et tantē cōgruit caritati. Imo qnto mirabilis
 tanto gloriofior potētia et amabilior caritas tñm mirabilis
 ppter hoīem opantis. Cū ē tanta miraculū iūctis de veritate
 tu nichil hesites. lauda et glorifica potētiā creatōis: caritatē
 amā et amplectē redemptoris. Voluntas em̄ fidei. hesite.

hoc

ut tunc fide
 de pñt
 et potētia
 caritatis
 sine volū
 a caritas

Londis

omni

Quid sit comedere
festinanter

atione penitus innoti in esu agni paschalis in veta lege commendata est:
cum dicitur comedetis festinanter. Non enim in mastucando dentibus et de glu-
tiendo fructibus tamen festinare iubemur in esu facimenti dñici corporis et
sanguinis ipsius ad credendum sine omni dubitatione ob statulo pre facta
legis sententia amonemur. Non enim comedit festinanter in fide dubitat:
vel quomodo potuit fieri dubia meditare. Et ut breuius et simpliciter dubios
et aliquo in hesitantes ad fidem huius facimenti quantum valde introducam:
dico quod per hanc fidem et in hac fide omnes qui reperunt in tellectu saluati sunt.
In hac fide saluati sunt apostoli quorum unus in quo loquebatur xpc paulus
videlicet doctor in fide et veritate contra ipsum dñm ihu vba ponens et tem-
pus tunc commemorans: commendat luculentissime fidem nostram. Et euangel-
iste qui traditione dñi ihu de facimento corporis et sanguinis ipsius etiam
litteris mandauerunt in hac fide sanati sunt. Martires quorum salute ad
secuti sunt in hac fide sunt beatus laurentius humiliter gloriabatur quod ei beatus
fictus dimissus dñia corporis et sanguinis distributione. Et et beatus dy-
onysius cum sacra mysteria celebraret in carne assistit ei dñs ihu cum
multitudine angelorum dimissus illi scilicet: huius corpus et sanguine sum sub
specie panis et vini dixit accipe hoc carnis meus quod mori proplebo tui vna
cum patre meo. Hoc et ipse dicit. Qui diligit me ego diligit eum: et
manifestabo ei me ipsum. Ne despicias fidem: si vis peruenire ad
speciem. Dicit hec dulcissima vba que dixit suo cari martiri omnibus
digne amittantibus dñs ihu quod id quod in credunt per fidem: eis mani-
feste sit amplectentibus per speciem in regno celorum qui eum videbunt faciem suam.
Qui fidem non tenuerit ad speciem non gaudebit. Hanc fidem sancti doc-
tores multipliciter et probare et commendare per sua scripta curarent ut bre-
ui non possint sermone facile comprehendere: et per omne tractatum
cum fides ipsa instruenda et commendanda. Delituit autem in multis
in multis fides ipsa ut dñs ihu se contra omnes eorum corporalibus reuelare
misericorditer dignaretur. De quibus omnibus vnum exemplum ad amen-
dationem fidei ponere dignum duxi. Legit in gestis anglorum quod quidam
presbiter fuit religiosus valde: et frequenter missas sollempnia cele-

panis

euangel-
iste

litteris

martir-
ibus

speciem

Geophis p
conferma fide.

dicit

huans. Qui in sanctum christo proprio ducet vitam: dum propter peccata pulsa
 uit ut pandet ei naturam corporis et sanguinis christi. **C**umque nihil quod dicitur
 non ex dubitatione fidei: sed ex pietate mentis ista petissit: et demonst
 trari non esset species latitans sub forma panis et vini: venerat dies
 ut idem celebrans missarum sollemniam more solito percipere gemis.
Te deprecor: inquit omnipotens pande in exiguu[m] istu[m] mystico. naturam corporis tui.
 ut in licet cum perspicere potest corporeo visu. et formam pueri que olim
 sinu matris tulit virginis. nunc in matris con tractare. Qui dum talia per
 curret: angelus de celo veniens cum affert. **S**urge inquit sperare: super panem pla
 cet vide. id est panis corporeo vestitus amictu: que sacra uirgo puerperi
 gessit. Tunc venerabilis presbiter puerulus ab ymo totius origens: vidit super
 aram patris filium puerum. si que symeon in fonte suis vultus gestare precor.
 it. Cum angelus inquit. **Q**uia christum vide placuit quod panis ab consensu
 mundi sub tegmine panis mystici ubi amens super hoc altare solebas:
 nunc oculis inspicere directis manibus. Tunc sacerdos celesti munere frenus:
 non mirum quod dictu[m] vultu tremantibus puer accepit. et pectus proprium. et
 corpori iunxit. **D**emum per fusus in simplex dat oscula deo: et suis labijs
 possit panem habere. **C**umque in pactis. per chara membra filij dei restitui
 ut videret altaris: et implevit celesti pabulo mensam. **T**unc rursus
 huius perstratus deprecans quod dum ut dignaretur ipse. istum verti in per
 tinam speciem. **Q**ui ex plebs orbe surgens. et terra. et venit corpus christi
 in formam remanere prope: et sic communicavit corpus christi et sanguinem
 sub specie panis et vini. **E**t hanc causam quare in sacramento nobis tra
 didit et suum corpus et sanguinem. quod deus sit et humana natura
 ab horret vestra carminibus aridis et sanguinem bibere. sed et fidei nostre ma
 ius panem reservat: per quam credimus quod non videmus. et tante
 rei complementum nobis credentibus in celesti gloria reservat. **Q**uod si ali
 quis in sua simplicitate per dicit et tardat cum festinatione agniti
 comedere paschale: in corde suo ponat se ipsum solum in una pace et
 totam ecclesiam catholicam in aliam. et dicat in se audiat perferre totam

quod per istum
 vultu corporis
 et sanguinem

ecclesie q̄ credit corde et ore confitetur se verū x̄ corpus et sanguinē pape
 de altari. Nūq̄ in quāq̄ es. sapienciaz es q̄ tota calia que tot i se
 sapientes hñbz: qui de corpe dñi omīs idem sapiūt. et in ea fide se
 sentiūt et docent eē saluandos. Nūq̄ in melior es omībz. et sās omībz
 sanctorū qui i ista fide saluamē: ita ut etiā ad cōfirmationē fidei nre peos
 dñs aliqui mirabili opetur. Noli tā stulti esse cordis ut te omībz sapiencia
 re et bonis omībz crīstianis meliorē. pmo potes eos et q̄s sapientes esse fate
 ris et scōs: in oībz que nō finitū et sapiām ptinent. ut non de rectis
 imitari que marie assūt et fundata sūt i fidem dñi nri ih̄u x̄. **209**
Secundus gradus desiderii diminuat. Puto nūq̄ in fide **duo**
 habet de corpe dñi nri ih̄u x̄ facile possit induci ad desideran
 dū eū que p fidem agnouit. fide. n. mūdant corda: et tam desideria
 bilis possit agnosca. Agnitus v̄ scōm modū agnitionis etiā de sidera
 bit. ut qui pax credit parū amet: qui pax agnoscat. pax desideret. si
 tamē mala vxor et mala familia cordis desiderii non im podant
 agnoscētis. Mala vxor mala dñā z: male delectationes sūt mala
 familia. Qm mla rē fidei mala dñā p̄pedit dñm ih̄m i hospitā cor
 dis sui i thalamū nre sue vocare et reape non p̄sumit. ne īmemoria
 reuocent coram deo īquintes eoz et struone duplici sterminē. Sic
 dauid videns oram paup̄um. q̄ tenuerat archam dei noluit eā
 a se diuertere. donec vidit obēdēdom et domū eius bñdiciā dñi p̄ re
 cepat illam. Sic et petrus adhuc figm gestans i firmoz exi nme dñe
 q̄ h̄o p̄cor sum. Mala familia p̄ue delectationes sūt sicut dicit psal
 m. narrauerūt m i qui sibiulaciones s̄ non rē q̄ p̄hibent hoīem in
 dño delectari et dñm desiderari. Iste delectationes sūt mala ferula. q̄
 qn mesauerunt nām dulcedine sui falsi. v̄e dulce dñm ih̄m faciūt
 non esuriri. Itm z itaq̄ tena q̄ q̄bz carnalē et non sp̄ualit viuens
 p̄sumit ad manducandū. Talis nūq̄ dicit videt apls. Con ueniēti
 bz vobis i vnu iā non z dñicam cenā manducare: vnuq̄q̄ cū
 suam cenam p̄sumit ad manducandū. Ille cū suā cenā p̄sumit
 ad manducandū: qui aliqui delectationē sc̄e delectationi tene p̄

mala sensus
 mala facta
 no

cre p̄dant

mala dñi nri

mala dñi
 mala dñi

ponit. Duo h' gemens et querens inabili cordis mei p' m' mlti veniunt
 no soli seculares. si ena religiosi. qui facillia occasione accepta. i' deamina
 tis et ad communicandi statuto tempore comunione relinquit altaris
 et libe et sine gemitu et dolore opily amunicant alienis delectationes
 quasqz delectatione tue desiderabilis dne ihu miserabiliter pponentes
 Unus istoz ego miser homo su. qui cu ob aliquam causam sub straloz
 ministerio altaris. non solu non remiscor n de ploro qd omiseru
 vex ena velud i sanus. q' a comunione dni alien' ex isto tamq' l'ate
 adqueq' ex terroza plubo. Non videt' pcan qd qd ago. q' illo die vel
 illis diebz abolitione pcor que ve fit i comunione dnica corpus et san
 guis non receptus. Vbi in summa f' h' p'uaricatores imm' mte redeant
 ad cor. Item sup vias mris. et interrogem' amatoz q' necessarii
 sit vnaia dnica corpus et sanguis in plena pculo vie nre. Desiderio de
 sideru h' pascha manducare. agnu vin. agnu di. agnu dni: qui desiderio
 desiderunt h' pascha manducare cu discipulis suis. n'q' patere
 e' p nobis. **Sic** nobis cotidianu ymo cotinu communicandi deside
 um. manducandi pane nrm cotidianu: nam ppter ea cotidianus
 appellatus f' q' cotidie sumendus f' **Imbrasius.** Non te scandalizet q'
 corpus dni ihu panis appellat'. Nam ante vba xpi q' offert' panis e'
 v' verba x' de prompta fuerint: no panis f' corpus appellat' et est.
Vbi nunc e' corpus x' ihu et xpc. **Dicit** aute xpc panis q' pascat
 uos: sicut ipe dicit. Ego su panis vite. et panis que ego dabo caro mea
 f' p mundi vita. Semel datus f' imorte i carne p mundi vita: cotidie offer
 tur et sumit' i altari p mundi vita. ve viuens et viuificans se sumentes.
Panis f' dicit q' pascat nos: cotidianus q' cotidie sumendus. **Si** f'
 cotidianus e' panis: cur illu post multos dies sumis. **Ille** cotidie
 qd tibi cotidie p'it. **Sic** viuere ut cotidie merearis accipe. **Qui** no met'
 cotidie accipe: non mere' post annu accipe. **Sic** ancillam mala x'paz
 et familia eius. multis delectationes videlicet. et i domu cordis tui
 mndata penitencie scopis y ornata purpura desiderant. sume
 pane huc pane celi pane angeloz pane dei. ymo pane dni. panem
 sup substantialē: pane cotidianu. pane va desiderabile. qui non

si panis cotidianus

spus in minor
auget
deductio ex eis de luce
fignr

No

minuit n̄ auget. Sicut em̄ lux ista solis multos pascit oculos et nō minora
t. et si nullus eam videat non auget. et sic uox suavis et dulcis multos
pascit aures. et in singulis tota ē et in diuisa. et si a nullo audiat n̄
tamen ē minor. et sicut ignis calore suo multos reficit n̄ tamen inde fit
minor. et si nulli calore suū amittat. non inde fit minor. sic dñs
ip̄s quoscuq; corpis et sanguis sui communione illuminet in stru
at. accendat et pasciat. nō minuat et si ap̄tius sumat non aug
mentat. Nec ē em̄ est de qua scriptū ē. Angelos est nutriti p̄lm̄ tui
deus. partim panē de celo. p̄stati eis sine labore hominū habente om̄e
delectamētū. et om̄e sapore suauitatis. Mer ē si non gustaueris ai de
siderio. nō videbis intelligendo. Gustauerat et esurre nouerat panē
hūc delectabile et desiderabilem. qui in orōne dicebat. panis candidissē
habens om̄e delectamētū et om̄e sapore suauitatis. qui nos semp̄ re
ficias. et nūq̄ m̄te deficias. Manducat te angelus pleno ore. p̄ fruicione p̄
fecta. Mira et misera tarditas n̄ra. Nō dū in pat̄a sumus in via et via
tūa non desideramus. et illi qui in pat̄a sūt ip̄ius panis refectio
nē nō possūt. Si videmus desiderii sponse amantis ardentis et deside
rantis xpm̄ sponsi speciosum formā p̄ filiis hominū. et eius deside
o et amore languentis. et p̄ eius desiderio amoris sic loquentis. Ad uero
vos filie iherosolē si in ueneritis dilectū meū ut annuntietis ei. quia
amore languet. Ille autē ad olefentile renouate quidē p̄ fidem
i agnitione dei. si fidū ad p̄fectionē cognitiōis sponse p̄tingetes
amirantes tantū uelocitātē desiderii et amoris illius. et causa
languoris plenius agnosce cupientes. qualis ē in quē dilectus
tuus o pulcherrimā mulier. qualis ē dilectus tuus q̄ sic ad uirasti nos.
Nō parui aut leuis p̄s ē q̄ amas. n̄ amoris desiderio ita languet.
Nos em̄ quare nō languem⁹ p̄ illo. nisi q̄ eū nō sciat tu uidem⁹.
Ite illa ē cupiens filias ad exp̄iendū amoris et languoris i diuere.
dilectus meus inquit candidus et rubicundus. electus ex milibz
Candidus ē q̄ candor ē lucis etne et speculū sine macula. in quē
nichil inquinatū incurrat. Rubicundus ē q̄ splendor ē pat̄ne glo
rie. et figura sub stantie eius. purgationē faciens peccatōz. Candi

Candidus
spus rubicundus
florus

dus 7. q. deus 7. Magnus candor et omne excellens pulchritudine
 candor deitatis in quo candidum est omne q. candidum 7. 7. pulchritudine
 pulchritudo 7. omne q. pulchritudo est. Amabilis et desiderabilis p. s. candidus
 et pulcher iste dignus amore nro. Si non solum hancieam. s. etiam mo-
 riar: ut videam te sicut videam te. Rubraandus 7. p. h. 7. Rubraandus est q.
 p. sanguine passione p. fusus 7. Rubraandus est q. igne caritatis in-
 flammatus est. Candidus est q. in se bonus est. Rubraandus est q. etiam
 nobis bonus est. Electus ex milibus. i. ex vniuersis: q. millenarius
 numerus signum est vniuersitatis. Et totus desiderabilis q. q. d. vi-
 deris in dilecto. sive diuinitate. sive humanitate. sive vba sive facta.
 nimis amabile. nimis desiderabile est. Si videam te cor. Ostende mi-
 cor tuum sissimum. misissimum. misericordissimum. et dulcissimum ut videam
 te. amem te. desidem te. lingue pte. moriar in te. **Fluq.** no. p. tere-
 via. f. casto oculis meis plantam milias ad cor tuum bone ihu. ut vi-
 deam et respiciam illud et respiciam illo desiderium meum. **Resi-**
 ciam in q. si non repleam. q. tuum replebim. i. bonis domus tue.
 et tunc replebitur i. bonis desiderium meum. cu. renouata fuerit sicut
 aquile iuuentus mea. i. resurrectione domini: in retributione ius-
 torum. **Fluq.** in terram si pulli sumus illi magne aquile le. q. ex pandit
 alas brachiorum suorum i. cruce. et portauit nos i. humeris laborum suorum.
 toto desiderio congregem illuc. vbi dicitur corpus 7. ut comedam illud
 et sanguinem ipsius lambam. comedam desiderium illud dulcissimum
 granum frumenti. benedictum fructum vteri vernalis: bibam desiderium
 bilis illi sanguine vire meruissimum de botro cippi. p. nolus i. torai
 lari crucis ex pssim et in tantis deliciis obliuiscamur egestatis
 nre. **Heu** q. mortuus 7. qui non desiderat te dñe ihu. **Ternus**

Gradus 7. reuerentia. In reuerentia timor
 et honor erit. cum enim que reuerem. timem et honoram
 filius honorat patrem suum et seruus timet dominum suum. **Sic ergo** ego
 pater vestrum suus. v. 7. honor meus. Si dñs v. 7. timor meus: ecce i. al-
 tari coram vobis pater noster. ecce deus noster ecce pater noster misericors
 multum ignoscendum: si de pateris peniteam. si de futuris

Rubraandus

Electus

langue pte

No

cauemus. **H**abundat enim ut auerteret in se sua a nobis. et non attendat
omne in se sua. qui dedit semetipsum pro nobis pro peccatione in sanguine suo.
est in altari. pater est dominus noster rex noster. pontifex noster. qui de se ipso dicit vos
vocatis me in se et dicit: et benedictus. **S**i enim. **P**reteritis autem sacerdo
tis aspiciamus dignitate. **I**gitur quid est terra. si officium eius in celestibus nego
tis continetur. Non homo. non angelus. non archangelus. non alia aliqua
creatura. non virtus. si ipse ipse factus in se situit. atque ad huc immanentes
in carne ministerio fuisse possit angelorum. **P**ropter quod oportet pontificem
quasi qui in christo consistit. celo. illisque virtutibus in se esse bene vi
te splendore radiari. **N**am cum dominum nostrum immolavit et cum in cunctis
stantem vidit sacerdotem. atque in se stantem. omnis propter propterea illo
sanguine imbutus. **I**dem tamen homo dubitans et non continuo animu
tum translatus in celum. omnemque de mente sensum carnis excludens.
pura anima. sensuque mundissimo ea que sunt in celestibus in se videns. **A**dasi
lus. **O**mnino autem. o dei in nos benignitas. **C**ui sursum sedet ad dex
tram patris. sacrificij tunc hominum manibus immolati. in diebus lambis carnis
tibus cum. et cum benedictione amplecti. sicque se totum sub oculis humanis
videns. ne tibi hoc. dignum contemptui. aut iam impossibile sit augere super
horum reverentiam in facione mentis attolli. **E**t. autem altitudinem et ex cellentiam
sacramentis huius. alio quoque intuitus ex exemplo. immaginare sub conspectu
nostrum. **I**nductum heliam et in universabilem circumstantiam multitudinem. et hostiam
in altari posuit. omnesque qui assunt in magnum silentium ex expectatione soli vero
orante. nullam et repente flammam de celis in hostiam descendens. **I**mmensa
dilatata totius plena sapientis. **E**t tunc ex illis ad ea que nunc agimus. et non
solum miranda. si omne superare intendamus videmus. **A**bsolutus. **S**unt
quippe sacerdos non igne ad ducens si spiritum sanctum in ambens. diu per
non ut illa desuper accensa lampas con sumat appositam. si ut ad volans
gratiis sancti spiritus sacrificio propter cunctos montes accendat. et splendidiore
argento purpureo pluvio faciat. **H**oc itaque ministerium ita reverendum. que de
spice audebit in se. **I**n noctas quoque humana natura nunquam in igne
talis hostie sufficit. si funditus in terram. **I**n. **E**t. **G**ratie dei est nuncium.
Nam cum sacerdos spiritum sanctum ad vocavit. et reverendum illam immolavit

hostia. munereq; dñm subinde contigerit: nullū dic m mra estimacione ponem. **Quinto** ab illo splendore possum et qnta religionem q; auctis existantibz et p sacerdotē et corpū et sangū amittantibz. **Tūc** enā angeli circumstant sacerdotē et tribunal atq; altaris locus celestibz virtutibz adimpletur. i honore illi qm i molaē. **Vide** obsecro quanta reuerentia sacro scis sit misteris assistendū multo magis amittam dñ. qmū s omēs assistentes i sacro amittent spūalit. s scdm fidē et desiderū suū ipso p xpm deū grē spūales auget. **Quartus gradus**

Quartus gradus ē mūdiciā nō solū mētis. s et corpis q; domū dñi qd nos sumus deq; sūtudo: et n habitabit i corpore sub dno peccis. **Mūdiciā** q fertis vasa dñi aut ppha. **Quod** si intelligat de mīstris dictū altaris. que portant vasa mīsterij. multo magis m de illis vasis intelligē. i qly dñs habitare dignat. **De** pulz dicitur i libro regū. et sūt vasa pueror scā. **Vasa** corpū mra sūt in quibz non solū sūt nos: ē: vñ enā spū scūs facit mēsiōne. **Restat** inquit apls q; corpū vñ templū sūt spū scā: et si templū sūt spū scā. q et vñ vñq; spū scūs ibi et s. **Uñq; vasa** i corpū mra sūt et anim mram q nātē mūdiciā: tam mūdū hospite receptura. **Nā** si i veteri lege panes ppositiōis p eo qd oblati dño erant comedē vtabant. q se ab vxoribz nō amittent. qnto magis nō iam panē oblatū dño. s ipā dñi corpū vñ amittit qd p nobis i ara crucis oblatū ē mūdiciā ē deq; et scūs. **Debem** autē mūdiciā esse n solū ab illa i mūdiciā q corpū sūt et anim cōtinent de q dicit apls q; fornicat i corpū suū peccat vñ enā ab omi i mūdiciā omniū sensui: omniūq; mēbror. **Mūdiciā** n. sine amittit seu castitatis vñ vñitatis noīe censet i corruptione sensui violat. **Sens** em nre fenestre sūt anim mraz p qd mores ascedit n solū. ad violatū vñ. **Ad** necandū anim violatam. **Corrupt** visus qntūq; rem cū delectatione videndo. si n tñsent anim ad cogitandū plāitudinē creatoris. s sine delectationis sue i pulchritudinē et delectatione creatū cōsumat: et nō ponit delectatē i pulchritudinē creatoris. **Singularit** orloz vñ gūntas violat si qn serq; vñq; se pñes i mē cordis i pudiciā. pñsa

visus animi

corruptio
delectatio

In statuā p̄stetm̄. cū ī tactis eā n̄ ab īmūda violacōne corpibz. siq̄t castitas
ip̄a demoribz. **Q**uāta custodia l̄z fenestri m̄e ob seruanda ne cū simplex
colūba p̄z m̄a īmūdata p̄ ip̄m egrediet̄: m̄p̄ m̄si sordida reuertatur
et n̄ non r̄mū oluie. s̄z fēdendaueris parte. ī memorā p̄uaz delect
tationū scāi repositet. **Q**uā aū et celesti amūmone digna aūz oculi
sūt sūt colūbe. que lacte sūt lote. q̄ cū ap̄uēt et claudunt̄ m̄chil foris
videt̄ m̄chil ī cor īmittunt. q̄d sūt castitat̄ et īnocēcie sit ad d̄ sum.

Hut et aures m̄chilominā mūdiciā et v̄ginitatē suā. **P**ōit v̄gini
tatē aurū. q̄m conseruat̄ s̄ m̄gros et sordos sordū p̄m desideria suā.
vacant fabulis otiosis: deit̄orū et īmūdis p̄mientes auribz. **P**
dit et olfactus mūdiciā suā cū quāq̄z re b̄n olente nos resp̄gim̄
et p̄l̄ hōibz placeam̄: siue etiā cū ad solā delectacōne v̄mū odoratis.

Sic et gustus corūp̄t̄ corūp̄t̄ at m̄ alio et ponibz m̄chil q̄m̄ n̄ so
lū delectacōne. **D**emūdina tact̄ puto sup̄ flūū dōcē v̄gine. q̄m est
tanto desiderio obfuarē ne bonū v̄ginitatis amittat. ut m̄ agis

n̄ lege bonū putz mori q̄ gl̄a v̄ginitatis carē. **S**z 3° pollute debent aduer
te. q̄d mūdiciā tact̄ n̄ tū ī vna corpis pte. s̄z 4° ī totū corpis toto po
test admitti: q̄ tactus ī toto corpore d̄nat̄. **Q**uā si balnear̄ lauans ī
m̄is fr̄p̄tibz p̄t̄ solā delectacōne et m̄toz corpis q̄s v̄t̄: s̄z cū
s̄is m̄m̄is sub t̄lū filoz semp se vestiat. s̄lecti sterminis m̄m̄is mol
libz semp ī t̄lū. ut p̄t̄ illoz molliac̄ fiat ad s̄r̄gendū tardior
et orandū. puto v̄ginitatē tact̄. n̄ satis districte seruati. **Q**uā d̄ns
videt̄ illū diuītē epulonē non solū de supbia p̄pure. s̄z ī demol
licie b̄ssi r̄p̄l̄endit: quia utebat̄ ad t̄tē. **S**z 4° ioh̄s baptis ī
nō solū de vilitate vestis. s̄z de aspitate laudari videt̄: cū vesti
mētū de pilis m̄meloz habuisse referet̄. **P**ōit et quelibz m̄clan s̄m̄gula
rit v̄ginitatē suā os ī osailis. colla et brachia ī am̄ plexibz: s̄z manū
m̄re nō solū ab alienis v̄m etiā app̄ū corpis sūt contactibz districte
tempandi. **Q**uā nūq̄ sine angulis dormire solem̄: ne etiā cū sopo
rati iacent̄ manibz m̄is aliq̄ mūdiciā contrariū op̄ari possim̄.

legit Tunc de venio ad mebra illud in quentissimū plenū venens mortiferū ī flāmati
 angelica lingua dico: q̄ nūc mē alia mēbra minuta sūt omnia mēbra amaculat
 et con fundit: et omne opus bonū dissipat et euertit q̄ nullus hominū
 domare p̄t. Vgo x̄ domet eā. Ut etiā taceā gr̄ar actiones. orōnes et
 laudes dei. que p̄p̄ius lingue officii effundunt. q̄ vnaq̄ purā linguā
 eē de q̄ p̄ simpacione ipm̄ dnm̄ ih̄m̄ xp̄m̄ in ore polluto malis v̄bis nu
 dem̄ suscipere lingua corrupta et de florata contingit. P̄dit lingua florē mūdi
 ac florē v̄p̄m̄m̄. ī mēdacijs. ī cōmicijs. ī maledictiōibz. et p̄p̄ue ī detractiōibz
 īdignat̄ dñs ih̄s carali lingua eā ī sacramento stringi. Dicit q̄ stude silencio sp̄s
 s̄i p̄ q̄ modis om̄ibz lingue tue v̄ginitatē req̄rit. Vide q̄ nūc xp̄o dilatis d̄p̄
 ap̄ulis h̄lānes v̄go. ī apocalyp̄si s̄m̄ v̄gines amēdass̄ p̄l̄p̄ sequerent̄
 agnū m̄oicq̄ ierit. et q̄d nonū cantat̄ decantaret. nō ierit. Et in ore nō ē
 īuentū mēdaciū. Mendaciū notatū exp̄ssit pulis lingue: p̄ illud ī
 plerisq̄ v̄bis malicie ē nō m̄ritū. Menatur eū q̄ bonū facit vitū
 p̄cātū mola collaudant̄ mēnt̄ ad v̄latores bona ē mēdaciū quā sit.
 mēdaciū detractores et aggerites mala cōtra v̄ritatē īm̄m̄m̄tis
 ī votis et cōmicijs. plerq̄ p̄cātū mēdaciū dñat. Vide q̄ spon̄sū x̄ ne
 sit ī ore tuo mēdaciū. polluens os tuū q̄ nō sacramento v̄lūfici es
 necessarii. Recordare q̄d ille que sumis. vitas ē: nichil p̄t cū mē
 daciū h̄c amine. R̄d̄ site sicut ē fragilitas ī aliquo sc̄l̄p̄m̄
 tuoz. ī aliquo mēbroz tuoz. siue ī lingua tuā corruptā ī veneris
 cōfessione et lacrimis mirulas tuas ab h̄c: ut eā nūc h̄c th̄ro
 nū dei q̄d z̄ m̄tare dei valeas apparē. Sūt et in eadē cordis viciā sa
 lū sp̄ualia: que sine corpis m̄st̄ris p̄p̄ p̄t. Quid etiā corā m̄gr̄o
 h̄m̄l̄tatis et m̄suetudinis īm̄dici sup̄bia. crudelit̄e īp̄m̄q̄. Qm̄ fr̄o
 te cōmūcabit h̄m̄l̄i xp̄o sup̄bus. qui sup̄ alias se exaltans. et om̄ia
 sua magnificans sc̄t s̄c̄m̄tū sc̄t v̄uentū cōmūicare cōtempnit.
 Quia via ad m̄suetudinis auctore accedet. q̄ mēte v̄bis facit īp̄m̄m̄
 sentire aspicit. Multo min̄ accedet. q̄ de festum ire. sc̄t t̄m̄bē
 ī videt: et ī corpore mortis portat p̄m̄m̄ h̄m̄m̄dā. Nō q̄ mortuoz
 deq̄s v̄m̄oz. Mortuus autē q̄ q̄ ī caritate nō q̄. Dicit talis rex

lingua

No

potest

potest dēdā

cordis mēta

Sup̄bia

Impolite

Imūda

qui fecit nuptias filio suo. **A**mitte quicquid huc in trasi. si hinc veste imperi-
 ales. **N**uptie spirituales proprie i amittendo corpi et sanguini dñi magni-
 fice celebrant. In vitariis nō nuptias veni noli te exarsare. Veni si
 nō sine veste imperiali. **C**aritas ē huius. **N**ūq̃ accedas dimitte si q̃
 habes adversus aliquē. et dimittet t̃ rex q̃nt̃ h̃t adversus te. salūq̃
 decē milia talentorū. p̃centū denarijs. **S**i amas sean q̃ accedes p̃m̃e ē
 nō venenū. i. si p̃m̃is reficiat te n̄ p̃t venenū occidet te. **H**uc et alijs
 ornatu virtutibz. et cordis cōtione et oris cōfessione. et aliquatōr
 laborū satisfactione ab iniquitate mūditi angelis te ducentibz si ut
 illū p̃m̃i neq̃m̃ accisantiū in t̃roibz ad alare dei nō dñi qui leti
 fiant iuventute tua. **S**ūt autē et alie macule cordis et corporis de
 quibz tractare vult quidē cēt. si q̃ nō p̃t de eis certū dari iudiciū
 nisi cause eā ipsarū cognoscent. que nunc facile n̄ p̃t cognosci. et possūt
 marie p̃t venenū legēti. i. si me rode nō cessabit id ipm̄ q̃ sen-
 tio sēpto cōmēdare. **M**acule cordis sūt cogitationes blas-
 phemias siue i mūditiā cōtinentes. **C**ogitationes autē blasphemie
 nunc de ipso dō dñō ihu x̄. i. sūis enī sōz alijs siue ymaginibz
 que brevis p̃stingit mentē. horrore magis q̃ delectatione dñi
 ut. et q̃bz nulla ratione cōsentiri p̃t. si nō ab ignē puto q̃ mil-
 li vel parvū in ferunt maculā cōtinenti. **S**ūt p̃to de cogitationibz
 que sūt de articulis fidei. si cōt̃ veritate fidei aliq̃ cogitet. dñi
 cogitationi talī nullus nō libeat cōsensu. si deq̃ aliq̃ue in de p̃m̄
 none mittit talū cogitacōnū frequētia i portuā que diaboli
 temptacōibz ingerit. **C**ogitacōnē em̄ viciat et cōfundit aduer-
 sarij. quotiens cū temptam ab illo vult in fide p̃sistm̄.
Dñi hūis petrus. fr̄es sobrii estote et vigilate i oronibz n̄r̄
 ad versarij v̄r diabolus tanq̃ leo ruffiens circuit quēres
 que deuoret. cū resistite fortes in fide. **F**idelibz dicit dñs. **E**t si
 mortifer qui liberit n̄ eos nocebit. **P**roditū quidē cogitacō-
 nes blasphemie vel in fidelitatis mortifere sūt cōsensuētibz
 eis et in fidelibz. si non cōsensuētibz et in fide p̃sistentibz et

fides et n̄r̄
 impudens

Legit m̄r̄ Blasphemie

Legit m̄r̄ fides

ficias cogitando q^{uod} bibent melius nocent. Cogitationes v^{ero} que
 inuidiam luxurie carnal' cordibz ingerunt. tunc n^{on} polluit co
 gitante. cu^m ta^m licite et honeste p^{re}cedit. videlicet cu^m ad penitendu^m
 et cōfitendu^m deo et ho^mi. ea q^{ue} fecim^{us} vel vidim^{us} vel audim^{us}.
 nō ob delectationē nec in delectatione. s^{ed} iⁿ cordis amaritudine cogi
 tam^{us}. Et et cu^m ob audientia^m utilitate deliquit cogitam^{us}. loq^{uimur} et
 scām^{us}: ulla nobis ex h^{uius} mundi genat^{ur}. Sumope tū cruedū ne n^{on} lege
 nimis hor virū p^{er}sequam^{ur}. de eo quacūq^{ue} occasione cogitando. ne
 auersa hacten^{us} p^{ro}p^{ri}e delectationis. dū nimis hoste p^{er}sequi. voluerit. for^{te}
 sita occidam^{us}. Cogitationes inuidias vix sine peccato possim^{us} hāc ut
 p^{ro}p^{ri}e cu^m mentis aut carnis delectatio cōmittat^{ur}. s^{ed} multū int^{er} est. vtz
 has volentes vel nolentes patiā^{ur}. vtz m^{ea} culpa vel inuita. tū
 suggestione iⁿ nobis fuerit suscitante. In mūdis cogitationes v^{el} delec
 tationes voluntarie patientes sine dubio delinquit. et maxie si nō
 deliberatione illas sibi suscitant vel suscitare cōsensuūt. est autē
 h^{uius} peccati tāto graui^{us}. q^{uod} h^{uius} qui percutit ideo castior ēe debet. M^{ag}is d^{icitur}
 augustin^{us}. Hoc facit iⁿ sacerdote cogitatio illicita q^{uod} iⁿ laico nō vlt^{er}i^{us}
 nota. nō potissimū iⁿ telligit^{ur} de illa cogitatione q^{uod} deliberatio p^{re}cedit.
 nō de illis qui subito irruūt. et an^{te} q^{uam} fecerūt deliberat^{ur}. captiua^m ducūt
 mente iⁿ lege peccati. Ille v^{ero} cogitationes inuide que nolentibz irruūt
 distinguēde sunt. vtz videlicet alij peccati alij q^{uod} amiserim^{us}. p^{ro}p^{ri}e
 malis cogitacionibz puniam^{ur}. a d^{omi}no iusto iudice vel certe in
 alij iⁿ nobis viciū d^{omi}net^{ur}. q^{uod} iⁿ eā puniūt^{ur} iⁿ nobis. Cum enī vi lege
 an^{te} spūalia. s^{ed} sup^{er}bia. vanā gloriā. irā iⁿ patientiā. cordis duri
 ciā. et iⁿ passionē. auaritiā. accidiā. d^{omi}netes iⁿ nobis agnosce
 volum^{us} nō remouē aⁿimā: flagellat nos pat^{er} misericordiaz
 cogitacionibz inuidis q^{uod} nō possim^{us} ignorare. ut q^{uod} xpi^{us} ad se
 creta cordis n^{ost}ri iⁿ trem^{ore} et p^{er} carnalia spūalia cognoscim^{us}. Nam
 nimis decipit. iⁿ t^{em}p^{or}e flagellat. amissis flagelloz suor^{um} nō diligēt^{er}
 iⁿuestigat. tū ip^se d^{omi}ns et saluator n^{ost}er. nō sua ignorantia ostēdendo
 qui vtz scit oīa sic d^{icitur}: s^{ed} m^{un}dū stulticiā iⁿstruendo. iⁿ sua stulticia

M^{ag}is
 16

nolim^{us}

desipit

pmo ergo videndū ē. q̄ illusiones uocēne q̄m̄ pueniūt a sup̄fluitate
 caloz et ponūt ex quibz sup̄flui q̄m̄ hūdores: quos natū & natū ex
 pellē. cū contigerit uenas in plerū et hīs i mūdiciā nō contineat sine
 p̄cō. **S**z et ipm̄ p̄cōm scdm̄ caloz et ponūt sup̄fluitate augeat. **Q**uāq̄ sit
 hūdoz ex pulsio. ex motu ip̄oz p̄cedente qui ex coactationibz p̄cedentibz
 q̄m̄. Nam cū ex hīs q̄ vidim̄ audim̄ vel fecim̄ vel passi sum̄.
 illicita coactio facillime mouent: & ip̄e motu nō finale p̄fessione
 quiescat. **Q**d et finalis sit i sompnis q̄m̄ illicitis motibz ratio nō resistit
 sit enī fluxus iste illicitus q̄m̄ ex debilitate natē. ut pote ex de
 fectu uirtutis retentive. et istū fluxū tā in uigilāte q̄ i dormiēte pu
 to fieri sine p̄cō. ita dūtaxat si nlla alia causa accedat. que iam
 sit postea et p̄dite. **Q**uāq̄ ex illusionē diabolica cōmouent: et illū
 fluxū testē miserie nr̄e sustinem̄. **Q**d si q̄m̄ sit nlla alia causa
 vel culpa nr̄a in ter ueniat: nō puto fieri cū p̄cō. **U**n̄ dicit gregal
Sepe malignus sp̄s scdm̄ corda i sompnis afficit. intē: ut ad in ten
 tionē conuersionis sordide. ad t̄p̄e saltē momentūq̄ dūm̄. q̄m̄ vis x̄
 p̄m̄ am̄ ab illusionibz ymaginatione distinet. **S**z hostis in fidi
 no quo eos uigilantes n̄ime sup̄at. eo eos dormientes p̄uocet i pug
 nat: q̄m̄ illi maligne agē sup̄ia dispensatio benigne p̄mittit. ne in
 electoz cordibz ip̄e saltē a passionibz p̄mo sompnis vacent. **S**e
 ipm̄ q̄ sollente delz q̄m̄ p̄ sp̄itē et quia ex causa illusiones pro
 ueniunt. multa discrezione pensare. ut scdm̄ hoc temptata ut
 dicit semetipm̄. vel sacerdoti suo i confessione se subiaceat ut
 dicandū. Si enī fiat fluxus illicitus ex arapula vel ex coactio
 nibz motū q̄m̄tibz et p̄cipue si in hīs duabz causis homīs
 aliaq̄ fantastica representacione p̄sompna ad cōcupiscēciam
 fuerim̄. p̄uocati. tuus puto a sacri cōmunionē in termi
 abstinē. **E**t si forte aliquis casus existat. i q̄ sine sūmo scdm̄
 dolo a cōmunionē non possim̄ aliquaten̄ abstinē. i cōtine
 tā m̄q̄ mltē timore et tremore et reuerēcia et hūilitate. q̄
 maxia cōfessiois rubore cordis cōtione. et si fieri p̄t satis

fractiois labore: et magna lacrimarum effusione re compensare dno stu-
deamus. immittentes firmiter nos a causis malorum nostrorum. et postea ab-
stinere. Si uero ex in firmitate nate. aliquis humor in purum effluerit. vel
si materia purauerit. et si lenit et sine moribus sanctisque contingerit.
vel si nos hostes antiqui illuserit et dies sanctus fuit communica-
tioni constitutus. puto. id per sanctam confessionem in spiritu humilitatis et non
contesto communicare possimus: quia dominus sciens quod pulvis sumus non
refugit in illis nostris se recipi in quibus per caritatem requiescat.
Hec omnium dubiorum verum interpretes et optima: quia caritas ubi
in domino districte accusat et sanctam vel excusat. Ipsa in flammis
desiderium: cogit nos fiducialiter ad communicandum accedere: ipsa cas-
tu quibus timore facit nos humiliter abstinere. Nec putare debemus
autem forte aliam negligentiam nobis committi. humiliter abstinemus
nos sacramentorum non esse participes. quoniam potius si sola humilitas causa
fuerit abstinendi. ipsum dominum ipsum spiritualem nos gratia visitatur spem
debemus. nos tamen de vera deuotione et laboribus que communicandi
ri facere deberemus: per accidens melius omittamus. si nostrum desiderium
minuamus et de peccatis nostris et negligentibus acter doleamus et super
plicemus misericordiam deo nostro. ut in familie sue numero. quod
ipsius corpori sanguinisque communicat nos numerare et computare
digne. et sic ipsius qui humilibus dat gratiam specialem paulo dubio
gratiam sentiamus. In talibus. non cogitationibus sanctis missarum sollemp-
nissis cotidie iter esse debemus. cotidie admissam tamquam com-
municaturi domino accedere debemus. Ita nos decet vitam nostram in
statu. ut dominum per fidem et caritatem semper habeamus habitantem in nobis:
ipsiusque in communicatione corporis et sanguinis ipsius: cum augmento
spiritualium gratiarum cotidie fideliter assumere meremur. Quotiensque. non
missarum sollempnissis. nos contingerit iter esse si fidem et desiderium ad sa-
cramentum dominici corporis habeamus. ipsius corporis et sanguinis spiritualiter
communiamus. et quanto perfectius et firmiter credimus. et quanto ardentius
desideramus. tanto fructuosius nos sanctam communicare: si in fi-

Supplicatio pro
Zapala. Rort no

des mra. et desiderium mri illa inuidiam violet. Corporalis impuritas
aut 3 voluntaria aut non. Si 3 voluntaria puto q sine distinctio
one a zinnione repellit: et h dico de illa puritate q vigilanti conti
nerit. Si 3 voluntaria videndum sub tlie si ex aliqua culpa mri pce
dente contingat. Snt em mli qui cogitacioibz turpibz et ad rem
nd ptinentibz et forte vbi i mndicie edumentibz se no metunt
oblectare: et cu sequit fragilitas natalis dicit sibi nolentibz acci
disse si fallit se ipos. Qui em dat opam rei illicite si quid ex illa
ena pter intencione sua euenerit. culpa contrahet: cui causam
noluit euitare. Si em non des opm rei illicite. et ex hac mali aliq e
uenerit pter intencione opantis: ipi no delqz imputari sedm assertio
ne augustini. Vn confessores cu audiunt a con fiteantibz pccm luxurie
et carnis stancias turpes. si inde aliqd fragilitatis i se forte sentiunt
si tñ de suo melyl adiciunt vñ delectatio sustinet in peccat dampna
bilis: q ut ait bñs gregorius de benignissiq omi dispensator: ideo p
mittit confessores aliqd fragilitatis i tempe confessionis sentire. ut
stant i semetipso ex pti. quoni alioz i firmitatibz deleant misce
ri. Et em valde necessaria illis stabilis viget mentis. ne vniq
ad delectacione delectabilis. q nuduit animi intencione relax
ent. Sile puto i iudiciu de ipis qui confitent pccm carnalia. si
aliqd fragilitatis i confessione pferant. dñ ih i confitendo n delec
tacione colluctationis. h pignacione pccoz iquirant. Non sulo tñ
ut si aliqd trallacionu pferant. n pccis carnalibz. ad alia
pccm diuertant. et illicite igne sopito. ad confessione pccoz car
naliu itñ reuertant. Si autē leuissie et facillie moueant
ita ut nam sit eos. vel pccm carnalia ai suis cñstantijs pem
tus rante. ut aliq i mndicia sustine. credo saluo meliori iudi
cio. qd pccm carnalia ai suis cñstantijs disce debeant confi
teri: et de fragilitate q pter itencione acciderit. p confessione
hñit venia postulare. Illo nute tamq bestias i sen satas ab
hoi mandos censeo. qui m loco doloris. i tempe emendacionis. in

ope penitencie et ruboris. i. i confessione emissus sic delectacioni
quirunt et se ipsos simul et audiente non in ignominia cordis et corporis
puotare non timent. **R**ecogitabo inquit et omnes animos meos: i. in
ritudine anime mee. i. humilitate enim contritionis peccati regimini delec
tacionis. **Q**ui in felix qui antidotum carnis i. veneni s. con vitat om
nibus. **S**i autem corporalis in puritas omnino contra voluntatem. et per culpam
patientis acciderit vel in firmitas vel flagellum. vel medicina. **S**i
est passio in firmitate et non precesserit patientis culpa: nullum puto
esse peccatum nisi oportet patientem a coniunctione abstinere nisi propter carita
tem. maxime si nullus humoris separatione nulla penitus delectacio
fennat. **D**ebent se tales ab omni delectacione. visus. auditus. et tactus.
et maxime a familiaritate seruis. alterius rigidissime obseruare. ne
passio que sine culpa etiam fuit. antecedente delectacione illata conuer
tat in culpam. **P**uto tamen quod si aliquis multum ex leui aliqua delectacione pollueret
et ex qua alius tale non sustinens passionem. nichil talium patitur non peccet
mortaliter et confessione facta humiliter possit leniter emendari. et si scandalum
timent vel desiderium comunicandi talibus videatur. spero quod etiam tales non con
iunctione sacra in spiritu humilitatis possint accedere in animo edicto. ita quod de est
mundicie corporis suppleant humilitate cordis. **S**uper quod enim requiescit spiritus
meus ante dominum non super humilem et quietum et tremere sermones meos.
Si vero talis passio sit flagellum domini. quo ipse vel per semetipsum. vel per
ministerium malignum facit nos flagellet. debet se omnino sollicitudine mentis
nostra transire. quod peccatum sit humi causa flagelli. et illud tota intentione per
agere. **E**t omnibus enim peccatis tamquam ex causa gratia in mundicia corporalis.
tam in dormiente quam in vigilante. **E**t superbia et vana omnia ut cum homo
non vult esse subiectus. deo vel alteri homini. propter illi dens imperat. miste non habent
sibi subiectum corpus et mandat de terriori parte suam. iam per superbia
tendit in meliorem. **M**elior pars hominis anima est de terriori corpus huiusmodi
vix sit bona. **H**oc in prophetis ostendit. qui cum superbissent contra deum
volentes sic dei esse iudicantes motus i. anime sua senserunt. corpora sunt
iunctis in sapientibus. et sic illis factum. puerda sua folijs suis texerunt.

Notm

n lege

lege

20

flagellu p m

Ex vicio ire nascit corpale peccatū. ut qui nō vult aīo suo dīari ī cōpū dīcēt
Ex auaricia gñat: ut qui sūnt penūe sit enā cōpū suū seruū. Ex ī vicia orit
ut qui iam putruit ī corde: quia putredo ossū ī iudīa: merito enā putrescat
ī cōpū. Ex nandīa pullulat: qd dñ potū dissoluit nīm: con vement pñmūdi
nā de fluit enā cōpū. Ex potibz et tibis supfluis orit hē: qz q vīosē repleti
ē cōpū vīosio enatiat. Ex vicio luxurie pcedit: ut qui seussīqz dñam
īa ī cōpū recepit enā tñmīdē enā ī cōpū parat. Ex vicio loquacitat
īaū hē: ut qui p vba illam defluit hūozibz enā defluat vīosio. Unde
et psem fluos q ī lege iubent ex tñ enstā separā loquacitatis vicio
laborantes significat: v īmūt ēē māī pām viciū loquacitatis. q
fluxū cōpū hūozis. Tali q sub iacentes passioī ab omī debent vīo
distīcti se arcē: et ī omī vīute se deuotus exerce: ut flagellū iudicis
vel ī moueat ab ipis vel ī ipis salubrit dīmittat. Qū aū lī passio sit ī
firmitas corpale. vel flagellū dñi: ergo me fītor ignorare. aī et ipā ī fir
mitas possit ī flūī ad dñō flagellante. Bz n lī possū agnosce qñ dñs p se et per
māī angli mīsteriū nos flagellz. Sūmope v m tūcōdū ē q dñs nos qñqz v
fīlos. qñqz v malos seruōs flagellat. Vt seruōs neqñ flagellauit eos
de quibz dicit pñssicos eos et nō doluerūt. attm eos et nō remunerūt ac
ape dīscīplīaz xdt fīlos flagellat: scdm illud. 2 fīlī mī noli negligere
dīscīplīnā dñi neqz frangeris dñi ab eo īngueris: qñc enī diligit dñs cor
ripit. et qī pat ī fīlo 3 plaq 6. Signū flagelli patmī corripīens 4 erudi
entis ē anēdaao mīa signū flagelli iudicis corripīens ī nos ē obduracio
mīa. Unde q fī flagellis dñi emēderis v obdureris. et maxīe pīora dñs
4 pīo hūīlīeris. 4 agnosce qz dñs n ad sīpīonē. sī ad emēdāonē tuā c
mittit manū suā: et eī t flagellū dñi medīcā. Sīc ī flagellis suis
pīget peccā tuū pñm sīc pñueat fortīssē fīm: sīc vīute qñ nobis
mīserīcordīe dedit flagellādo custodiat ītelligē ipīs ēē medīcāle
flagellū. Bonī medīcā q morbū ab sādī. q p fīat sāmīte: q pñuet
lāguozē fīm. In flagellis q dñi studeas emēdārī. 4 hūīlīarē sub po
tēti manū dī: cōpū ī firmitatē aī puritatē recōpēsā. ad opū bonū
pātor esto sās p fēto q sit t flagellū dñi medīcā. **Ex unū qd**

Quintus gradus throni vi salomonis nri. que nltare dñi appel
lam⁹: sit cōmunicat⁹ corpi et sanguis dñi nri ihu x̄ memo
ria passiōis eius. Hūc gradu donuit ip̄e dñs nos cōmunicat⁹
n̄stendere dicens. Manducate et comedite. Hoc ē corpi meū. Accipite et
bibite. Hic ē sanguis meus. Et sub ierat. Hoc quotienscūq; fece
ritis: in mei memoriā faciatis. Scdm quod et aplis dicit. quotienscūq;
manducabitis panē hūc et calicē bibetis: morit dñi ammaabitis dñi
veniat īpassiōe fñi z. Necessaria ē q̄ oīmodis scdm traditiōē ip̄ius
dñi et apli sui memoriā passiōis ip̄ius. Quis nūc sit habenda memo
ria dñice passiōis nō puto nūc explicari cē necessariū: cū quilibz habeat
de līformā suā. et mltā de hac forma vel materia sint tractata. Sunt em̄
tam richimē q̄ p̄p̄sūe quedam cōsēptū. que cōiunctis oībz faciunt
memoriā passiōis dñice: in quibz oībz nichil melius īveni illis rich
imis que īp̄iūt. te ut īmemoriā reuocet saluator: que qm plurimū ad
deuotīōē et cōpūctīōē accendūt. Alij scdm ordinē hyp̄ozie q̄ ab ev̄gelis
tis tractant passiōis dñi recordant: alij scdm distīctiōē t̄p̄is p̄cedunt.
ita ut 2 in singulis horis diei et noctis. illaz penaz recordentur quas
dñs sustinuit hōis illis: alij scdm distīctiōē locoz in quibz dñs sustinuit
passiōē. passiōis memoriā faciūt. incipientes a loco passiōis. qui
et traditiōis locus dñi p̄t: quasi corpali⁹ dñm sequētes t̄nsēunt
ad locū īterrogatōis scdm qd̄ sc̄ptū ē. cōmūnelis et tormētis īter
rogem⁹ eū. q̄ corā am̄a et cyp̄p̄a iudeoz p̄ncipibz fñi ē: v̄bz cū dñs
tota nocte morant. Deinde secant eū ad locū ex am̄inaciōis vel
accusaciōis que corā p̄p̄lato fñi est. t̄nsēunt: cū illo ad locū illusiōis
qm̄ fecit herodes. redentibz: cū illo ad locū flagellaciōis. et ī de dñi
tūt ad locū cōdempnaciōis. senēbz eū cū alijs fidelibz mulieribz
flentibz et lamētantibz: crucē p̄p̄am baulant: flentes etiā ip̄i
et lamētantes donec veniant ī locū crucifixiōis. In illo p̄ncipue lo
co q̄ p̄ncipalit̄ ītuenā ē memoriā crucifixi: ibi ī vulneribz patē
tis ē m̄a tota īmergenda. Ibi amarissimā diffecaciō volner n̄ solū

cognita. si p̄ itine con passionis affm̄ enā scienda ē in illis petre forā
 mibz dūcti fidei colūbe īmorandū: p̄mo enā ī habitandū. ibi gēnēdū
 ibi plorandū ibi lamētandū. **I**bi flores rosar et lilia con vallū p̄ p̄aōe 4 m
ritatis
 consideracionē īnocencie et puritatis dñi crucifixi: ibi viole hūilita
 tis ī con fusionē suspensī. p̄ nobis ī sūmo studio colligende sūt. hys
 floribz fidelis et patienti spaciens nra se respergat: hys floribz lee
 tiliū con p̄te sue p̄ornet. In nra sic floriferā libent̄ venit ille: qui
 de se dicit. ego flos campi et liliū con vallū. In talibz floribz bone
 sp̄ie flos ille pulcherrim⁹ desiderabilē requiescat. Si certo siue coro
 na talū flōr q̄s ē de arborē arboze. p̄mo de florido corp̄e crucifixi colle
 geris. nō p̄terpandū corpus et sanguinē ip̄ius ornata p̄cesseris. o
 tū q̄to gaudio s̄ regē suū arāstans illa frequē scōr angloz occret
 o tū q̄to studio ī suū conforatū te sument. o tū q̄m veneratione te
 sponsa dñi suā ad regales nuptias ītroducunt et tenent ē dulcissimū
 epithalamū con cimentes. **E**cce 3 ista que ascendit dealbam de vl
 neribz florentibz. siue de floribz vlnex sponsi. **Q**uā formosa ē īsto
 la sua. ip̄m lauit et de albaunt ī sanguine ngrm̄. tū vlnēribz se īmer
 sit tūq̄ dolore doliuit. tūq̄ passionē p̄pam reputauit. **E**t ip̄e sp̄s
 suū p̄ acceptū es vlna blandissid te dilam̄ suā respiciet. īgnosce
 suā. et benignissid suscipiet te ip̄m suscipiente: et facit te suscipiē
 tē se. p̄mo amore suo et desiderio suo ad te mūtēt ī compabilitē te
 amātem. et desiderantē se. tū tū ī memoria passionis firmē p̄se
 uera. et tū salutiferis vlnēribz dilā tū īde et p̄inde miserabilē
 distēsiōne totius corp̄is tūi sanctissimi. v̄ n̄ dextra ī sinistrā. n̄
 capite vsq̄ ad pedes ī distēsiōne fuit. ut om̄ mēbroz sp̄agtes
 nernūq̄ et vne miserabilē torquerēt: et tota corp̄is sacissimū dis
 posicio un̄ ēēt ad ītuendū miserabilis. ut nichil possit sile tante cogi
 tūi miserie. **V**ide pulcherrimū et dilectissimū cordis tui. q̄te de fornicare
 subiectus sit p̄pter te. vide facē tūi. gignēt tūi. pugilē tūi. q̄te īfir
 mitati sit subiectus p̄pter te: vide regē dūcissimū q̄te paup̄tati subiacent
 p̄pter te. Ecce nudus et faciens nō incet n̄ sedet ut tū ī firmi: s̄ mise

Mo

valibile pendz ppter te. **Prope** te igitur quia in sua necessitate si tua caritate cogente patitur l' oia. Deinde vide eam tota pati corpusculi arduitate: quia tunc in sudore sanguineo. cum in flagellatione. cum in corone spinnee confixione: cum in clauorum fessione. cum in lateris lanceatione. cum in lacrimis a corde perfluentibus. aruit tuncq' testa vitus eius totius corporis. et ossa eius sicut arenam aruerunt. passus est ut femur. quia cum sit vnicus flos paradisi. melle suo dulcificans angelos. pro nobis factus est caro. quia omnis caro femur et ipse verbum dei factus est caro. **Hec** caro. l' femur. pro nobis passus est in cruce: morte inq' passus est et aruit ex eo. **Aruit** inq' ut nobis virore fidei et caritatis: et omni virtutum vigore vite redderet sempiternum. **Vide** michi dominum et quod auribus audi cordis gustas: in fulmatione dilata. quod ab inimicis suis patitur. in gentibus quoniam iudeis clamantibus. machinam destruis templum dei: et alios saluos fecit. scipsum non per saluum facit. et cum in euangelio apertissime referuntur. super quibus dole et condole dilata te l' oia patienti. tamen in ipsa tam indigna et tam grauia patientia. primo et plus signum domini hoc prestat. quod non tamen homo. si et deus. pro hoc patientur. **Hec.** **Postremo** omnes passionis et omnes dolores cordis et corporis domini crucifiri. in vni fidelium conuerua quod te factum ve diligit caritas domini crucifiri. melius quam mea doctrina docebit. et tam immensa annulo tormentorum dilata cordis tui tota te obrue et sic lacrimis passionis. cum sanguinea passionis memoria commixtis abluta: veni fiducialiter ad mensam sponsi tui. qui dicit. **Venite** ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. **Reficiam** vos non solum consolacionibus verborum in tunc ostensione affectus mei circa vos. nec tamen in tunc inspiratione si abo veri corporis et sanguinis mei reficiam animas et corpora vestra. **Ego** solus animas et corpora vestra feci creando. ego reficiam vos veritudo et hoc in meo. **Secundus gradus**

Secundus et secundus gradus: tota cordis inactio in domino. felices vere qui adhuc gradum ascendunt. quod vana per plenam fide. et verbis conpetitibus explicare valere. **Et** quia non sensu. nec scio super hunc gradum aliqui me ascendisse. ne hoc opusculum in per factum remanent: tamen palpatibus in tenebris magis opinando quam asserendo dico quod non videtur. **De** inactatione cordis in

dñm intelligi p̄ illud psalmiste: iacta sup̄ dñm curā tuā et ip̄e te eruet
 suo salutiferi corpore et sanguis nutrimento. Et illud augustinus p̄ce te i dñm
 n̄ em̄ tam crudelis ē vt se subleuat. et cadē te p̄mittat. Et illud. Doct̄
 ut dñs deus tuus sicut nutrix portare solet i fanē. Itē. Sicut aquila
 p̄uocat ad volandū pullos suos et sup̄ eos ex pandit alas suas et assūp̄
 sit eū atq; p̄uenit i humeris suis. Et quidē de benignissio dñi n̄o nul
 lū ē dubiū quā debeat nos portare et misericordit̄ sustinē sicut nos
 totū cor n̄m iactem⁹ i ip̄m. Quod vt postea facere et velim⁹ in p̄
 mis recognicio fragilitatis nobis ē necessaria vt dñm videm⁹ qd
 i nobis subistere non valem⁹ ex toto corde nos p̄iciam⁹ in dñm.
 Annis em̄ de spirit̄ qui p̄iam i firmitatē conspicuē. et n̄ q̄rit ab
 alio confortari. Non ille sic q̄ dicebat. Quō nō cognoui litteraturā
 ita vilo in potentias dñi: dñe memorabor iustit̄ tue solus. Paulu se
 reputabat q̄ dixit se n̄ nosse litteraturā. i firmū et i defessū se nouerat
 q̄ in potestas dñi i troue volebat. p̄cedē et inquit se nouerat q̄ solus
 diuinitas se recordat. affirmabat. Et nos qm̄ diu sapientes sum⁹ i ocul
 m̄is. et in nob̄ metip̄s confidentes sum⁹ et m̄e iusticie fiduciā habem⁹
 neq; i dñm desiderim⁹ i fure. n̄ cogitātū n̄m i ip̄m iactare. Paulu
 in diuitē. i finē mediū. de spectus honorant. op̄us potētem ad
 sui fomentum requirunt. Et h̄c oīa nob̄ de dñs n̄r fuit nos deficiē m̄or
 nobis oīa nos p̄iciam⁹ i ip̄m. Vt autē fiduciā h̄c possum⁹ i ip̄o
 nācū q̄ ut de caritate n̄ facta dñm diligam⁹: et nos ab ip̄o diligī n̄
 falso sperem⁹. Ip̄a em̄ caritas nos i iūtat. p̄mo ap̄pellit p̄ fiduciā
 habem⁹ i ip̄o quē amam⁹. Non dubia em̄ scire possum⁹. qd si
 dñm diligim⁹: nos in vicē diligam⁹ ab ip̄o. Cum autē h̄c s̄c bonē
 testimonio cognoscim⁹. p̄tū est cor n̄m ex con ceptis de mutua
 caritate fiduciā p̄ce se in dñm et dicere. Sto in i dñm p̄tectat. et in
 domū refugij ut saluū me facias: qm̄ firmamentū meū et re
 fugiū meū est. et p̄pter nom̄ nū deducet me et eruet me. Eructes
 q̄ me nō illo pane q̄ t̄ra figunt. quē q̄ comedūt moriūt. s̄ illo
 pane q̄ panis celī. panis angelor̄ et appellat⁹ quē q̄ i deserto mādu

cauerunt iudei nichilominus mortui sunt. h. e. pane uno. pane v. pane
scd. qui de celo descendisti. et das vitam mundo: si enim digne manducaue-
ro te vitam propter te. et vitam meam: et tu viues in me. **D**igne autem manduca-
bo si dilexero te. si de me ipso diffusus totum cor meum intenuero me. **S**ic
puto illum se inuenisse totum deum qui dilassia caritate. et huius familia
ritate. i. credibile fiduciam faciente in simi et super pectus illius requiescere
recubendo consuevit. **A**credamus et nos quantum possimus. et si non sumus
caritate. saltem summa necessitate. cum aliqua in caritate nos cogenti-
bus in illo simi nostre saluatoris nos toto corde iactemus: nostre infirmitatis
et in sapientie nobis constet. super pectus domini fortissimus in quo sunt omnes
thesauri sapientie et scientie in conditis retribimus: ut pane vite et in intellectu
et in qua sapientie salutaris digne potiri et pasta a domino mereamur.
Si autem non huc aliquis simpliciorum forte querat. quid in ipsa hora
an iam accipiendum est et accipere. et iam acceptum est sacramentum domini cor-
poris et sanguinis cognoscendum sit. ego puto de hoc certam regulam omnibus
dari non posse. ipse enim qui sumit cuique quod ei conuenit in spiritum
tribuit. **Q**uibusdam enim continentia de peccatis suis. quibusdam gratia actione tanto
benefactori reddenda in fiunt. quibusdam mira humilitate qua se tam
dignatissimo domino sub sternent dilassie ministrabit. quosdam ad con-
siderationem fidei. eleuationem spei. et latitudinem caritatis ad testimo-
nium sue presentie exaltare consuevit. et adhuc et alia animos sibi con-
muniamentum dilatat et vehemens inlimat ne illo tempore nichil possint
aliud cogitare nisi quantum eis amatores in spiritum. **S**i autem ex delibera-
tione aliquid cogitandum est. sicut in videtur sine prouiduo melioris senten-
tie nichil scio quam quam non communicare possit melius cogitari quam
illa oratio quam in eodem tempore dicit ipse sacerdos: cuius inquit. domine ihesu christe
fili dei vniuersi. **I**n ipsa autem hora communicationis potest cogitare. **D**omine non sum
dignus ut intres sub tecum meum. si sana me domine et saluator. saluum me
fac et saluus ero. est sub sequet communione acceptum. **Q**ualis sit
tu scis tanget te quod peccatur quod venie optatur. **A**liud non habet contra
si non accepisti: si non medior ad effectum et postea cogitet orationis finem

bñ ambrosij qui i apit sume sacerdos nō eo loco quo scriptū ē tñ
 dixisti ore tuo sēs et bñdicto usq; i fine orōnis eiusdē. Nec em̄ sūt
 vba spū sō vē docente con posita plena fide et de siderio: quibz
 frigore cōtēta corda possit accendi. de iecta erigz debilia confortari.
 Nec autē scibendo non legē pōna cōmunicatōis. si bona ppono qibz
 simpliciōres vti pnt. quibz meliora non fuerint reuelata.
 Et iam ad considerandos sacre cōmunionis effectus. mīm cōvrtam

Primus vñs sue effectus sacre **Primus effectus de venerabili sa-**
 cōmunionis digne cōmunicantibz. et p pdeos gradus nō sacri **cramento**
 altaris cōmunionē accedentibz ut in videt z remissio
 pccōz. **Quoniam** dñs in calice informat vinū et aquam i sangui
 nē suū. aqua ad abluendū sanguinē ad redēptionē. et veda i omelias.
 Quoniam xpc pccā mūdi tollat. inquit. quo ordine iustificet ipios.
 aplos petris ostendit qui int. Non corruptibilibz auro et nigmento ne
 dempti estis. de vana vā con versatione pccāne traditiōis. si pccōso
 sanguine agni quasi imānlati et i contaminati ihu xpi. Et in apocalip
 si bñ iohis apli cuiqz lēvāgelū qui dilexit nos et lauit nos a pccāis nris
 i sanguine suo. Non solū autē lauit nos a pccāis nris qñ sanguinē suū
 dedit i cruce vel vniūsq; nrm mīstio sacro scē passiois illius baptismo
 aque ablutus ē. vix etiā tollit pccā mūdū lauatq; nos a pccāis nris cot
 tidie i sanguine suo. cū eiusdē bē passiois nō altare memoria replerari.
 cū pccāis y vniūscuius i sacmētū carnis et sanguis eius iessibili spū sō
 fr cōtione trāfert. sūq; corpus et sanguis nō i fidelū manibz ad pccāem
 ipōz fundit et occidit. si fidelū ore suū sumit i salute. si idem vba expi
 mūt sacerdotis sacra cōmunionē pccāgentis cū dicit corpus dñi
 nri ihu xpi pfit tibi in remissione pccōz. et i vitā etnā. Dimittit autē
 p sacra cōmunionē pccā venalia. quoz nris suparet munex arene
 maris. i nā salutarī remedio dñic nre cotidie delerent. et si sint n
 ha mltā remedia. lēvā vniūscuius pccāit cū qz ipm sacmētū dignius
 est et efficaciū ē ad delenda cotidiana pccā. cū qz in eo cōdigne

qm lauat
 corpus xpi
 a pccāis

pccā mūdū
 dimittit